

РЕНАТ ПОЛЬОВИЙ. КУБАНСЬКА УКРАЇНА

Київ: Діокор, 2002. – 303 с. (Рецензія)

Українська історіографія поповнилася новим ґрунтовним дослідженням Рената Польового про українську меншину Російської Федерації. Зазначимо, що поряд із працями В. Сергієнка, В. Заставного, І. Вінниченка рецензована праця значно збагатить наше знання про українців із Східної діаспори.

Спершу коротко про автора. Польовий Ренат Петрович народився 6 жовтня 1927 в м. Москві. Батьки родом з с. Комісарівка на Дніпропетровщині. Батько тривалий час працював гірничим геозидистом. Під час Великої Вітчизняної війни Ренат Петрович попадає на Урал, навчається у ремісничому училищі. У 1945-1951 відбував ув'язнення на Колимі. 1953 року повертається на Україну і з того часу не покидає її. Проживаючи на Донеччині познайомився із скульптором Іваном Гончаром. Під його впливом займається проблемами національно-культурного відродження. У 1988 став членом Українського культурологічного клубу, а згодом – членом Української гельсінської спілки.

Зазначимо, що вже з перших рядків автор фокусує увагу на принципових питаннях із цієї проблеми. Автор про це пише так: „Книга про тих, хто творив українське життя на Кубані з кінця XVIII ст. до початку XXI ст. Найбільша увага приділена добі Української революції початку XX ст. та її провідним постатям”. І книга оправдовує претензії автора. Про це засвідчує зміст її. Розпочинає автор з розповіді про походження назв деяких куренів Запорізького й Чорноморського козацького військ. Аргументовано і детально описує роль в історії таких постатей як Кузьми Безкровного, Миколи Рябовола, першого прем'єра Кубанської Народної Республіки Луки Бича, палкого прихильника об'єднання Кубані з Україною Степана Манджали.

Досить достовірно змальовано опір більшовизації Кубані. Центральним у цьому розповідь про повстанського вождя Василя Федоровича Рябоконя. Він походив з родини незаможного козака станиці Гривенської. Був співаком Кубанського військового хору. У 1920 році відмовився від евакуації до Криму, а розпочав партизанську боротьбу. Вона тривала до 1925 року. Отаман попав у полон і у жовтні 1928 року був розстріляний. Доповнює тогочасну палітру розповідь про роззброєння Кубані. На основі нових документів, що вводить їх автор у науковий обіг,

зокрема директиву ВНК за підписом особливо уповноваженого Ландера, начальника особливого відділу 9-ої армії Когана від 4 вересня 1920. За нею вводилися трійки, яким надавалося право розстрілу.

Цікавою є також стаття Романа Ковалю „Неповний список українських діячів Кубані”. У ній містяться короткі біографічні дані про більш ніж як 100 осіб, які відіграли значну роль в історії Кубані. Зокрема Степана Івановича Ерастова, громадсько-політичного діяча, письменника, мецената, Ємця Василя Костьовича – історика Кубані, Золотаренка Василя Федоровича – етнографа, Кащенко Андріана Федоровича – популяризатора історії Кубані, Кияшка Івана Івановича – історика, Коваленка Федора Якимовича – засновника першої картинної галереї на Північному Кавказі, Короленка Прокіпа Петровича – краєзнавця, Кравченка Костя Васильовича – ініціатора створення Першої кубанської капели бандуристів, Кухаренка Якова Герасимовича, який підтримував дружбу з Т. Шевченком, Мову (Лиманського) Василя Семеновича – поета, письменника, історика та ін.

Палітру культурного життя Кубані, розкриває „Неповний список репресованих кобзарів – бандуристів Кубані” підготовленого Олексієм Нарко. У ньому розповіді про 26 постатей, що несли народні традиції, через українську пісню. Серед них Богуславський Микола Олексійович організатор і натхненник кобзарського відродження на Кубані, що помер у 1933 році у в'язниці, Вереса Миколу Онуфрійовича – творця гетьманської бандури, хормейстера, рішенням трійки УНКВС в Краснодарському краї 23 грудня 1937 засудженого до страти; Жарко Степан Сергійович – кобзар-баритон, скрипаль, художній керівник чоловічої капели бандуристів ст. Канівської та ін.

Зазначимо, що книга написана на широкій джерельній базі. У ній використано фотографії з приватних архівів Рената Польового, Євгена Петренка, Олексія Нирка, Романа Ковалю, а також із музею Івана Гончара, державного архіву України кіно-фотодокументів, Державного архіву СБУ, державного архіву Краснодарського краю, історико-краєзнавчого музею м. Кримська, Ялтинського музею кобзарства Криму та Кубані.

На завершення можна щиро привітати автора з цікавою працею.

Всеукраїнська спілка краєзнавців РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛУ «КРАЄЗНАВСТВО»

Поштова адреса:

01001, Київ, 1,

вул. Грушевського, 4,

тел.: 228-53-05,

229-13-88

Головний редактор

Петро Тронько

перший заступник головного редактора

Анатолій Ситник

заступник головного редактора

Віктор Савчук

заступник головного редактора

Олег Бажан

Редакція залишає за собою право на відбір найцікавіших, оригінальних, художньо-досконалих і суспільно-значимих матеріалів.

При передруку посилання на журнал обов'язкове

Здано в набір 6.12.02. Підписано до друку 14.05.03. Формат 60x84/8.

Папір офсетний. Друк офсетний. Ум.друк. арк. 11,85.

Обл. друк. арк. 12,34. Гарнітура Шкільна. Тираж 500. Зам. 3-30.

Друк видавничо-поліграфічної фірми «Абетка»,
32300, Кам'янець-Подільський, вул. Князів Коріатовичів, 9; а/с 83;
тел. (03849) 2-73-84; e-mail: abetka@kr.km.ua.

Свідоцтво від 19.06.01 серія ДК №495